

OPINIA RADY

z dnia 10 marca 2009 r.

w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2008–2011 przedstawionego przez Grecję

(2009/C 64/02)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 10 marca 2009 r. Rada przeanalizowała zaktualizowany program stabilności na lata 2008–2011 przedstawiony przez Grecję ⁽²⁾.
- (2) W ciągu ostatnich dziesięciu lat w Grecji odnotowywano silny wzrost gospodarczy na poziomie 4 % rocznie. Równocześnie znacznie pogłębiły się zaburzenia krajowej i zewnętrznej równowagi makroekonomicznej, co doprowadziło do szybkiej akumulacji zadłużenia zagranicznego przy wysokim poziomie długu publicznego. W kontekście wpływu obecnego światowego kryzysu gospodarczego i finansowego na gospodarkę Grecji przewidywana ponowna wycena zagrożeń negatywnie wpływa na obciążenie długiem.

Zgodnie ze śródkresową prognozą służb Komisji ze stycznia 2009 roku wzrost realnego PKB zmniejszył się w roku 2008 do 2,9 %; przewiduje się, że w roku 2009 ulegnie silnemu obniżeniu, lecz pozostanie dodatni. Biorąc pod uwagę deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych, utrzymujący się od roku 2007 na poziomie powyżej wartości referencyjnej 3 % PKB ⁽³⁾, oraz jeden z najwyższych w UE wskaźników zadłużenia, Grecja nie ma możliwości wprowadzenia budżetowych środków stymulacyjnych w sposób, który nie doprowadziłby do dalszego pogorszenia stabilności finansów publicznych w długim okresie i pozycji konkurencyjnej kraju. W konsekwencji nie przewiduje się pakietu budżetowych środków stymulacyjnych. W ustawie budżetowej na rok 2009 władze greckie przedstawiły szereg środków, które mają zapewnić spójność społeczną, w tym świadczenia dla gospodarstw domowych o niskich dochodach. Grecja stoi obecnie przed wyzwaniem, jakim jest doprowadzenie do znacznej konsolidacji budżetowej przy jednoczesnej poprawie jakości finansów publicznych i usunięciu czynników będących przyczyną poważnych zaburzeń krajowej i zewnętrznej równowagi gospodarczej.

- (3) Scenariusz makroekonomiczny będący podstawą programu przewiduje, że wzrost realnego PKB obniży się z poziomu 3 % w roku 2008 do 1,1 % w roku 2009, a następnie ponownie zwiększy się do poziomu średnio 1,75 % w pozostałych latach objętych programem. Z dostępnych obecnie informacji ⁽⁴⁾ wynika, że scenariusz makroekonomiczny jest oparty na optymistycznych założeniach dotyczących wzrostu gospodarczego na rok 2009 i kolejne lata. W programie przewiduje się w szczególności, że spożycie prywatne i — w mniejszym zakresie — wzrost inwestycji pozostaną na wysokim poziomie w związku z większym wzrostem zatrudnienia i optymistycznie ocenianymi skutkami podjętych ostatnio inicjatyw na rzecz wspierania inwestycji i zwiększenia wykorzystania

(1) Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przywołane w niniejszym tekście są dostępne na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

(2) Dnia 6 lutego 2009 r. władze greckie przedłożyły dokument uzupełniający do programu, dostarczając wyjaśnień na temat zmiany przewidzianych w budżecie środków zwiększających podatki oraz na temat planowanej reformy procedury budżetowej. Dokument uzupełniający nie zawiera żadnych zmian strategii budżetowej w porównaniu z programem stabilności, nie zmieniają się również prognozy budżetowe.

(3) Według danych przekazanych przez władze greckie w październiku 2008 roku i potwierdzonych przez Eurostat deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł w roku 2007 3,5 % PKB, i tym samym przekroczył wartość referencyjną 3 % PKB. Z uwagi na to, że przekroczona została traktatowa wartość referencyjna, Komisja sporządziła w dniu 18 lutego 2009 r. sprawozdanie przewidziane w art. 104 ust. 3 Traktatu.

(4) W szczególności z prognozy służb Komisji ze stycznia 2009 roku oraz innych informacji, które uzyskano od tego czasu.

funduszy strukturalnych UE. Ponadto spadek aktywności gospodarczej partnerów handlowych Grecji oraz pogarszające się perspektywy handlu międzynarodowego oznaczają istotne zagrożenia dla realizacji scenariusza makroekonomicznego, na którym opiera się program, głównie w związku z osłabieniem sektorów żeglugi i turystyki w następstwie obecnego kryzysu. Zawarte w programie prognozy dotyczące inflacji wydają się realistyczne, podczas gdy założenia co do kształtowania się nierównowagi zewnętrznej w perspektywie średnioterminowej są raczej optymistyczne.

- (4) W aktualizacji programu deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w roku 2008 szacowany jest na 3,7 % PKB (w tym 0,4 % PKB w wyniku jednorazowych działań obniżających deficyt), co oznacza poziom o 0,25 punktu procentowego wyższy od poziomu zakładanego w śródkresowej prognozie służb Komisji ze stycznia 2009 roku. Natomiast w poprzedniej zaktualizowanej wersji programu zakładano, że wyniesie on 1,6 % PKB. Odchylenie o 2 punkty procentowe wynika zarówno ze zmniejszenia dochodów, jak i z przekroczenia planowanego poziomu wydatków. W szczególności szacuje się, że dochody są o ok. 1 punktu procentowego PKB niższe, niż zakładano w budżecie, głównie w wyniku niższych od przewidywanych wpływów z działań zwiększających dochody, które zostały wdrożone w roku 2008. Wydatki zostały przekroczone o ok. 1 punktu procentowego PKB głównie wskutek zbyt wysokich bieżących wydatków pierwotnych, a zwłaszcza wyższego, niż się spodziewano, spożycia publicznego i wyższych plac.
- (5) W zaktualizowanej wersji programu określono docelową wartość deficytu w roku 2009 na 3,7 % PKB (w tym 0,5 % PKB w wyniku jednorazowych działań obniżających deficyt), zgodnie ze śródkresową prognozą służb Komisji. W porównaniu z celem budżetowym określonym w ustawie budżetowej na rok 2009, przyjętej przez parlament w dniu 21 grudnia 2008 r., oznacza to zwiększenie deficytu o 1,75 punktu procentowego PKB. Nowy cel budżetowy uwzględnia gorsze od zakładanych wyniki w roku 2008. Odzwierciedla również bardziej ostrożne przewidywania dotyczące całkowitych dochodów, których zakładana wartość została obniżona o 1 punkt procentowy PKB, podczas gdy wartość przewidywanych wydatków publicznych podwyższono o 0,4 punktu procentowego PKB. Niemniej jednak nadal oczekuje się, że w roku 2009 wskaźnik dochodów wzrośnie o prawie 1 punkt procentowy PKB w związku z pakietem środków zwiększających dochody przyjętym we wrześniu 2008 roku i włączonym do ustawy budżetowej na rok 2009. Aby zapewnić osiągnięcie zrewidowanych celów, w aktualizacji programu przewidziano szereg działań — dodatkowo w stosunku do działań włączonych do ustawy budżetowej na rok 2009 — które mają ograniczyć publiczne wydatki pierwotne i zrationalizować zarządzanie wydatkami publicznymi. Te nowe działania, które powinny zostać przyjęte w roku 2009, nie zostały jasno sprecyzowane w programie. Ogólnie rzecz biorąc, kurs polityki budżetowej w roku 2009 zasadniczo będzie neutralny.
- (6) Celem przedstawionej w programie strategii budżetowej jest zmniejszenie deficytu strukturalnego z 4,5 % PKB w roku 2008 do 4,3 % PKB w roku 2009 i 2,2 % do roku 2011, natomiast w okresie objętym programem nie przewiduje się osiągnięcia celu średniookresowego, którym jest zrównoważenie budżetu w kategoriach strukturalnych (tj. salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe). Zakłada się, że deficyt nominalny po osiągnięciu w roku 2009 poziomu docelowego 3,7 % PKB spadnie w okresie objętym programem do 3,2 % PKB w roku 2010 i 2,6 % PKB w roku 2011. Podobnie saldo pierwotne do roku 2011 wykaże nadwyżkę wynoszącą 1,7 % PKB, wobec 0,8 % w roku 2009. W kategoriach strukturalnych oznaczałoby to wzrost o średnio 0,75 punktu procentowego PKB. Konsolidacja budżetowa w latach 2010–2011 opiera się głównie na ambitnym ograniczeniu wydatków, za czym nie stoją jednak konkretne działania. Przewiduje się, że dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych, szacowany na 94,6 % PKB w roku 2008, przekroczy wartość 96 % PKB w latach 2009 i 2010, a następnie obniży się do poziomu 94,75 % PKB w roku 2011. Do wzrostu wskaźnika zadłużenia w roku 2009 — oprócz zwiększenia deficytu i spadku tempa wzrostu PKB — przyczyni się również znacząca korekta przepływów kapitału.
- (7) Wyniki budżetowe mogą okazać się znacznie gorsze od zakładanych. Scenariusz makroekonomiczny w szczególności opiera się na optymistycznych założeniach dotyczących wzrostu. Zagrożenia w roku 2009 są również związane z możliwym niewdrożeniem zrewidowanego celu budżetowego na rok 2009, zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę wcześniejsze wyniki, które charakteryzowały się stałym przekraczaniem poziomu wydatków i niedoborem dochodów. Znaczne ryzyko wypływa z faktu, że nie przedstawiono żadnych informacji dotyczących działań mających wspierać planowaną konsolidację po roku 2010, szczególnie po stronie wydatków. Ponadto przewidziane cięcia w odniesieniu do niektórych kategorii wydatków wydają się na pierwszy rzut oka ambitne. Wydaje się również, że zaniżono zagrożenia związane z zakładanym kształtowaniem się wskaźnika zadłużenia względem PKB, z uwagi na ryzyko związane z prognozami dotyczącymi deficytu. Zagrożenia te mogą okazać się poważniejsze w wyniku niepewności co do korekty przepływów kapitału, w odniesieniu do której — podobnie jak w przeszłości — program nie zawiera informacji na temat jej elementów składowych. Ponadto ewentualne transakcje finansowe zwiększające zadłużenie w ramach pakietu wsparcia dla sektora finansowego mogą doprowadzić do podwyższenia wskaźnika zadłużenia w relacji do PKB. Program nie uwzględnia potencjalnego wpływu tego pakietu na zmiany zadłużenia.

- (8) Obecnie przygotowywane są, zgodnie z powszechnie przyjętą metodyką, prognozy dotyczące wydatków emerytalnych w perspektywie długoterminowej. Długoterminowe skutki starzenia się społeczeństwa prawdopodobnie są dużo wyższe niż średnia UE. Zgodnie z oceną zamieszczoną w programie sytuacja budżetowa w roku 2008, która jest gorsza od sytuacji wyjściowej z poprzedniego programu, spotęguje długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet. Ponadto obecny poziom zadłużenia brutto znacznie przekracza określoną w Traktacie wartość referencyjną. Obniżenie go będzie wymagało osiągania przez dłuższy czas wysokich nadwyżek pierwotnych. Do zmniejszenia znaczących zagrożeń dla długoterminowej stabilności finansów publicznych przyczyniłoby się utrzymanie wysokich nadwyżek pierwotnych w perspektywie średnioterminowej oraz dalsze reformowanie systemu emerytalnego w celu ograniczenia prawdopodobnie znacznego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa. Wspomniane powyżej zagrożenia związane z wdrożonymi przez Grecję programami stabilizacji sektora finansowego mogą mieć negatywny wpływ na długoterminową stabilność finansów publicznych, głównie z racji ich wpływu na dług publiczny, mimo że część udostępnionych przez rząd środków mogłaby zostać w przyszłości odzyskana.
- (9) Słabym punktem pozostają wciąż średniookresowe ramy budżetowe, charakteryzujące się słabymi wynikami w przeszłości. Rozwój sytuacji budżetowej w Grecji odzwierciedla niewystarczającą kontrolę nad wydatkami publicznymi, natomiast przewidywania dotyczące dochodów systematycznie okazywały się optymistyczne. Ponadto mimo pewnego postępu odnotowanego w ubiegłych latach problemy strukturalne i endemiczne związane ze stosowaną w Grecji rachunkowością sektora instytucji rządowych i samorządowych również miały ujemny wpływ na sprawowanie we właściwym czasie skutecznej kontroli nad dochodami i wydatkami. W programie przewidziano kontynuację bieżącej reformy budżetowej i dalsze postępy we wdrażaniu budżetowania zadaniowego celem poprawienia monitorowania wydatków publicznych i zarządzania nimi, przy jednoczesnym zwiększaniu przejrzystości procedury budżetowej i wprowadzaniu do niej planowania wieloletniego. Przewiduje się jednak, że pełne wprowadzenie w życie reformy procedury budżetowej nastąpi dopiero w 2012 r.
- (10) W reakcji na kryzys finansowy rząd Grecji przyjął szereg środków dla zapewnienia stabilności sektora finansowego, w tym objął gwarancjami depozyty do wysokości 100 000 EUR. Pakiet środków obejmuje program dokapitalizowania, w ramach którego instytucjom finansowym udostępnia się nowy kapitał w zamian za akcje uprzywilejowane, system gwarancji na pokrycie nowego zadłużenia o okresie zapadalności wynoszącym od trzech miesięcy do trzech lat oraz program emisji papierów wartościowych zapewniający obligacje państwowe kwalifikującym się instytucjom kredytowym i umożliwiającym im dostęp do środków płynnych, w szczególności z EBC. Całkowita wartość pakietu wynosi 28 mld EUR (około 10 % PKB).
- (11) Zgodnie z programem polityka budżetowa ukierunkowana jest głównie na odzyskanie zaufania inwestorów i przeciwdziałanie zaburzeniom równowagi makroekonomicznej. Wobec braku możliwości podejmowania działań w zakresie polityki budżetowej i wobec znacznych zaburzeń równowagi gospodarczej rząd Grecji w reakcji na spowolnienie gospodarcze nie przyjął pakietu krótkoterminowych środków stymulujących, co byłoby zgodne z europejskim planem naprawy gospodarczej. W programie przewidziano szereg środków strukturalnych niemających wpływu na budżet, w tym specjalne środki dla sektora turystyki, których celem jest między innymi utrzymanie zatrudnienia i zwiększenie inwestycji biznesowych, również tych opartych na partnerstwie publiczno-prywatnym, oraz pobudzenie kredytowania MŚP i usprawnienie wykorzystania funduszy unijnych. Aktualizacja programu obejmuje również szereg innych reform strukturalnych, które wchodzi w skład długoterminowej strategii poprawy jakości i stabilności finansów publicznych, takich jak reforma systemu zarządzania wydatkami publicznymi i kontroli nad nimi oraz wdrożenie ostatnio reformy systemu emerytalnego. Środki te związane są ze średniookresowym programem reform i z zaleceniami dla Grecji, przedstawionymi przez Komisję w dniu 28 stycznia 2009 r. w ramach strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.
- (12) Grecja przyjęła program konsolidacji w celu zahamowania pogarszającej się sytuacji budżetowej w roku 2009 oraz zmniejszenia do roku 2011 deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu niższego niż wartość referencyjna wynosząca 3 % PKB. Ze zmiany (przeliczonego) salda strukturalnego wynika, że ogólnie rzecz biorąc kurs polityki budżetowej ma charakter neutralny w roku 2009 i restrykcyjny w roku 2010. W szczególności celem programu na rok 2010 jest dostosowanie strukturalne w wysokości 1,5 punktu procentowego PKB i dalsza poprawa salda strukturalnego o około 0,5 punktu procentowego PKB w roku 2011. Jednak jeśli wziąć pod uwagę zagrożenia dla planów budżetowych, przewidziana konsolidacja może okazać się niewystarczająca dla osiągnięcia założonych celów i deficyt nominalny pozostanie powyżej wartości referencyjnej wynoszącej 3 % PKB. W świetle poważnych zaburzeń krajowej i zewnętrznej równowagi gospodarki greckiej tempo dostosowania budżetowego jest niewystarczające, a samo dostosowanie nie jest wsparte odpowiednimi stałymi środkami w latach 2010 i 2011, szczególnie po stronie wydatków. Biorąc pod uwagę wspomniane wcześniej prognozowane zagrożenia związane z zadłużeniem, wskaźnik zadłużenia w relacji do PKB może wzrastać w całym okresie objętym programem, głównie w wyniku niewystarczających postępów w obniżaniu deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych.

- (13) Jeżeli chodzi o wymagania odnośnie do danych określone w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, odnotowano, że w programie brak pewnych danych obowiązkowych i opcjonalnych ⁽¹⁾.

Podsumowując, program zakłada obniżenie deficytu budżetowego w perspektywie średnioterminowej, ale jest niewystarczający, by we właściwym czasie skutecznie przeciwdziałać strukturalnym zaburzeniom równowagi gospodarki greckiej i odwrócić wzrostową tendencję długu publicznego. Mimo że strategia konsolidacji po roku 2009 opiera się na stałym ograniczaniu wydatków i zwiększaniu dochodów z podatków, w programie nie sprecyzowano konkretnych środków, które miałyby doprowadzić do planowanego dostosowania budżetowego w latach 2010 i 2011. Co więcej, w kontekście gwałtownego pogorszenia się sytuacji gospodarczej na świecie realizacja strategii budżetowej jest poważnie zagrożona, w sytuacji gdy założenia dotyczące wzrostu gospodarczego zawarte w scenariuszu makroekonomicznym, na którym opiera się program, są optymistyczne.

W pewnym stopniu konsolidacja zależy od wyników walki z uchylaniem się od płacenia podatków, która jest tylko częściowo wspierana reformą administracji podatkowej, podczas gdy planowane cięcia wydatków są częściowo niwelowane planami podwyższenia wynagrodzeń i świadczeń socjalnych. Wzmocnienie ścieżki konsolidacji budżetowej, opartej na stałych środkach kontroli nad bieżącymi wydatkami pierwotnymi, w tym nad wynagrodzeniami w sektorze publicznym, stanowiłoby podstawę dla osiągnięcia solidnych i stabilnych finansów publicznych w Grecji. Ponadto przewidziane w programie dostosowanie jest tylko częściowo wsparte polityką strukturalną mającą na celu podniesienie jakości finansów publicznych. Strukturalny charakter czynników leżących u podstaw utraty konkurencyjności i pogłębiania się nierównowagi zewnętrznej wymaga pilnego wdrożenia gruntownych reform strukturalnych. Poziom zadłużenia, będący nadal jednym z najwyższych w UE, w połączeniu z przewidywanym wzrostem wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, również będzie miał negatywny wpływ na stabilność finansów publicznych w długim okresie.

W świetle powyższej oceny wzywa się Grecję, by:

- (i) znacznie wzmocniła ścieżkę konsolidacji budżetowej już w 2009 r. poprzez dobrze sprecyzowane stałe środki ograniczające wydatki bieżące, w tym rozważną politykę wynagrodzeń w sektorze publicznym, i w ten sposób przyczyniła się do obniżenia wskaźnika zadłużenia w relacji do PKB;
- (ii) zagwarantowała, że środki konsolidacji budżetowej będą ukierunkowane również na podniesienie jakości finansów publicznych, w ramach kompleksowego programu reform, w świetle koniecznego dostosowania gospodarki oraz w celu odzyskania konkurencyjności i przeciwdziałania istniejącej nierównowadze zewnętrznej;
- (iii) sprawnie wdrożyła reformę administracji podatkowej oraz bardziej ulepszyła procedurę budżetową poprzez zwiększenie jej przejrzystości, sprecyzowanie strategii budżetowej w dłuższym okresie oraz wprowadzenie mechanizmów monitorowania, kontroli i poprawy efektywności bieżących wydatków pierwotnych;
- (iv) poprawiła długoterminową stabilność finansów publicznych poprzez kontynuowanie trwających reform systemu opieki zdrowotnej i systemu emerytalnego — z uwagi na rosnący poziom długu oraz przewidywany wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa.

Wzywa się Grecję do lepszego administrowania danymi statystycznymi i zapewnienia lepszej jakości tych danych i uprasza się ją o lepsze przestrzeganie zawartych w kodeksie postępowania wymogów dotyczących danych.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych

		2007	2008	2009	2010	2011
Realny PKB (zmiana w %)	PS styczeń 2009	4,0	3,0	1,1	1,6	2,3
	KOM styczeń 2009	4,0	2,9	0,2	0,7	bd.
	PS grudzień 2007	4,1	4,0	4,0	4,0	bd.

⁽¹⁾ Nie podano zwłaszcza wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych z podziałem na funkcje, informacji o zmianach zadłużenia i elementów składowych dostosowań stan-przepływ (różnica między rozliczeniami na podstawie metody kasowej i memoriałowej, akumulacja netto aktywów finansowych, wpływ wyceny i inne), danych na temat płynnych aktywów finansowych i zadłużenia finansowego netto.

		2007	2008	2009	2010	2011
Inflacja HICP (%)	PS styczeń 2009	3,0	4,3	2,6	2,5	2,4
	KOM styczeń 2009	3,0	4,3	2,5	2,7	bd.
	PS grudzień 2007	2,9	2,8	2,7	2,6	bd.
Luka produktowa ⁽¹⁾ (% potencjalnego PKB)	PS styczeń 2009	2,2	1,9	0,3	- 0,8	- 1,0
	KOM styczeń 2009 ⁽²⁾	3,0	2,8	0,5	- 1,2	bd.
	PS grudzień 2007	1,3	1,2	1,2	bd.	bd.
Wierzytelności/zadłużenie netto wobec reszty świata (% PKB)	PS styczeń 2009	- 12,1	- 12,8	- 11,4	- 10,8	- 10,0
	KOM styczeń 2009	- 12,1	- 11,7	- 11,2	- 11,6	bd.
	PS grudzień 2007	- 12,8	- 12,7	- 12,5	- 12,2	bd.
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2009	39,9	40,0	41,0	41,1	41,2
	KOM styczeń 2009	40,0	39,9	40,8	40,0	bd.
	PS grudzień 2007	39,9	41,1	41,7	42,3	bd.
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2009	43,4	43,7	44,7	44,3	43,8
	KOM styczeń 2009	43,4	43,4	44,5	44,2	bd.
	PS grudzień 2007	42,6	42,7	42,5	42,3	bd.
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2009	- 3,5	- 3,7	- 3,7	- 3,2	- 2,6
	KOM styczeń 2009	- 3,5	- 3,4	- 3,7	- 4,2	bd.
	PS grudzień 2007	- 2,7	- 1,6	- 0,8	0,0	bd.
Saldo pierwotne (% PKB)	PS styczeń 2009	0,6	0,3	0,8	1,2	1,7
	KOM styczeń 2009	0,6	0,6	0,6	0,0	bd.
	PS grudzień 2007	1,2	2,4	3,1	3,8	bd.
Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne ⁽¹⁾ (% PKB)	PS styczeń 2009	- 4,4	- 4,5	- 3,8	- 2,8	- 2,2
	KOM styczeń 2009	- 4,8	- 4,7	- 3,9	- 3,7	bd.
	PS grudzień 2007	- 3,4	- 2,4	- 2,3	bd.	bd.

		2007	2008	2009	2010	2011
Saldo strukturalne ⁽²⁾ (% PKB)	PS styczeń 2009	- 4,4	- 4,5	- 4,3	- 2,8	- 2,2
	KOM styczeń 2009	- 4,6	- 5,0	- 4,7	- 3,7	bd.
	PS grudzień 2007	- 3,1	- 2,4	- 2,3	bd.	bd.
Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2009	94,8	94,6	96,3	96,1	94,7
	KOM styczeń 2009	94,8	94,0	96,2	98,4	bd.
	PS grudzień 2007	93,4	91,0	87,3	82,9	bd.

Uwagi:

- (¹) Podane w programach wartości luki produktowej oraz salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji przedstawionych w programach.
- (²) Na podstawie szacowanego potencjalnego wzrostu w wysokości 3,2 %, 2,7 %, 2,8 % i 2,5 % odpowiednio w latach 2008–2011.
- (³) Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe. Działania jednorazowe i tymczasowe wynoszą 0,4 % PKB w roku 2008 i 0,5 % w roku 2009 zgodnie z najnowszym programem (wszystkie te środki przyczynią się do zmniejszenia deficytu) oraz 0,4 % PKB w roku 2008 i 0,8 % PKB w roku 2009 zgodnie ze śródkresową prognozą służb Komisji ze stycznia 2009 roku (wszystkie te środki przyczynią się do zmniejszenia deficytu).

Źródło:

Program stabilności (PS); prognozy śródkresowe służb Komisji ze stycznia 2009 r. (KOM); obliczenia służb Komisji.